

Bilişsel Değerlendirme Görüşmesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilişsel Değerlendirme Görüşmesi*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17899>

Özet

Bilişsel Değerlendirme Görüşmesi (CAI), bireylerin günlük yaşam bağlamındaki bilişsel ilevlerindeki bozulma düzeyini ölçmek üzere tasarlanmış bir ölçektir. Sunulan çalışmada, ölçeğin Türkçe adaptasyonu olan CAI-TR'nin güvenilirlik ve geçerlik analizlerini içermektedir. Bu uyarlama, özellikle psikiyatrik popülasyonlarda görülen bilişsel eksikliklerin hem hasta öz bildirimi, hem yakın çevre raporu hem de klinisyen görüşü aracılığıyla çok boyutlu olarak değerlendirilmesini sağlamayı amaçlamaktadır.

Ölçek, 7'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanır ve üç farklı bilgi kaynağından veri toplama yeteneği sayesinde ekolojik geçerliliği yüksek bir ölçüm aracı sunar. Yapılan psikometrik analizler, ölçeğin Türkçe versiyonunun yüksek düzeyde iç tutarlılığına ve yapısal geçerliliğe sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Bilişsel Değerlendirme Görüşmesi, CAI-TR, Güvenirlik, Geçerlik, Nörokognitif Test, Uyarlama, Klinik Değerlendirme.

Yazarlar

S. Bosgelmez, M. Yıldız, E. Yazıcı (Sorumlu Yazar), E. Inan, C. Turgut, U. Karabulut, M. Z. Sungur.

Amaç

Bilişsel Değerlendirme Görüşmesi'nin (CAI) temel amacı, hastaların günlük yaşam faaliyetleri üzerindeki bilişsel ilev bozukluklarının etkisini standardize edilmiş bir formatta değerlendirmektir. Bu, özellikle şizofreni gibi kronik seyirli psikiyatrik bozukluklarda bilişsel ilevsellik ile ilevsel sonuçlar arasındaki ilişkiyi ölçmek için hayati öneme sahiptir.

Türkçe uyarlama çalışması'nın (CAI-TR) spesifik amacı ise, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve diline adapte ederek korumak ve böylece Türk klinik popülasyonlarında güvenilir ve geçerli bir bilişsel değerlendirme aracı sağlamaktır. Bu adaptasyon, araştırmacılara ve klinisyenlere uluslararası standartlarda bir ölçüm imkanı sunmaktadır.

Yapı

CAI, bireyin bilişsel ilevsellikini doğrudan gözlem veya test sonuçları yerine, günlük yaşam pratikleri üzerinden değerlendiren yapılandırılmış bir görüşme ölçüdür. Ölçek, dikkat, bellek, planlama ve problem çözme gibi temel nörokognitif alanların günlük hayattaki yansımalarına odaklanır.

Ölçeğin ölçtüü yap, üç farklı perspektifin birleştirilmesiyle multidisipliner bir yaklaşım sergiler: hastanın kendi bilişsel yeterliliğine dair öz değerlendirme, hastanın yakın çevresinin (aile veya bakıcı) gözlemine dayalı değerlendirme ve görüşmeyi yapan klinisyenin elde ettiği bilgilere dayalı klinik izlenim. Bu üçlü yap, bilişsel eksikliklerin kapsamlı ve ekolojik olarak geçerli bir resmini çizmeye yardımcı olur.

Geçerlik

CAI-TR'nin yapısal geçerlii, ölçeğin üç ana bilgi kaynağının (hasta, yakın ve görüşmeci) birbirleriyle yüksek düzeyde korelasyon göstermesiyle kanıtlanmıştır. Bu yüksek korelasyon katsayıları, farklı gözlemcilerin aynı yapıya ilişkin tutarlı sonuçlar elde ettiğini işaret eder.

Ölçeğin kriter geçerlii de ayrıca incelenmiştir. Tüm ölçek maddeleri, ilgili bilişsel alanları ölçen standart nörokognitif testler ile anlamlı düzeyde pozitif korelasyon göstermiştir. Bu bulgu, CAI-TR'nin laboratuvar ortamında ölçülen bilişsel performans, gerçek yaşam bağlamında doğrudan şekilde yansıtıldığını desteklemektedir.

Güvenirlik

Türkçe adaptasyon çalışmasında güvenilirlik analizleri, ölçeğin mükemmel bir iç tutarlılığa sahip olduğunu ortaya koymuştur. Ölçeğin tamamı için hesaplanan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0.97 gibi oldukça yüksek bir değere sahiptir.

Alt değerlendirme bölümleri için hesaplanan güvenilirlik katsayıları da yüksek düzeydedir ve şunlardır:

Hasta Değerlendirmesi için Güvenirlik Katsayısı: **0.91**

Yakınların Değerlendirmesi için Güvenirlik Katsayısı: **0.93**

Görüşmecinin Değerlendirmesi için Güvenirlik Katsayısı: **0.95**

Bu sonuçlar, CAI-TR'nin hem genel olarak hem de spesifik değerlendirme kaynakları bazında son derece tutarlı ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

CAI-TR uyarlama çalışmasının özeti, spesifik faktör yükleri veya döndürme yöntemleri hakkında detaylı bilgi içermemekle birlikte, geçerlik bölümündeki yüksek korelasyon bulguları, ölçeğin ölçtüü yapının bütüncül olduğunu düşündürmektedir. Orijinal Bilişsel Değerlendirme Görüşmesi (CAI) (Link 4), genellikle tek bir genel bilişsel işlevsellik faktörünü veya birkaç alt bilişsel alanı temsil eden faktörleri desteklemektedir. Türkçe versiyonun yüksek iç tutarlılığı (0.97), maddelerin büyük ölçüde tek bir temel yapıyı temsil ettiğine dair güçlü bir işaret sunmaktadır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Yapılandırılmış Görüşme Ölçeği, 7'li Likert Derecelendirme Sistemi

Language Available: Türkçe (CAI-TR) ve Orijinal İngilizce

Population Group: Klinik Popülasyon (Özellikle şizofreni ve diğer psikotik bozuklukları olan yetişkin hastalar)

Age Group: Yetişkinler

Population Details: Türkiye'deki yetişkin klinik örneklem üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır.

Test Methodology: Görüşme temelli raporlama. Değerlendirme; hastanın kendisi, hastanın yakın çevresi ve görüşmeyi yapan klinisyen olmak üzere üç farklı kaynaktan alınır.

Anahtar Kelimeler

CAI (Link 5), Uyarlama, Klinik Psikofarmakoloji, 7'li Likert, Psikometri, Bilişsel Çevsellik.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2015 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinlerin alınması ve olası ticari kullanım ücretleri hakkında bilgi edinilmesi amacıyla sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Sorumlu Yazar: Esra Yazıcı

İletişim E-posta Adresi: dresrayazici@yahoo.com

Kaynaklar

Bosgelmez, S., Yıldız, M., Yazıcı, E., Inan, E., Turgut, C., Karabulut, U., ... & Sungur, M. Z. (2015). Reliability and validity of the turkish version of Cognitive Assessment Interview (CAI-TR). *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni-Bulletin of Clinical Psychopharmacology*, 25(4), 365-380. DOI: 10.5455/bcp.20150502064017

Orijinal makalenin PDF dosyası buradan indirilebilir: [cognitive-assessment-interview-cai-tr-toad.pdf](#)

Bilişsel Değerlendirme Görüşmesi Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, kaynak içerikte açıkça belirtilmemiştir. Maddelerin tamamına ulaşmak için yukarıda belirtilen referans makaleye başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM